

НАУКОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ В АКАДЕМІЇ : ДОСЯГНЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ

Буковинська державна медична академія

Ключові слова: наука, дисертації, плани.

Резюме. Приведені окремі цифрові показники, що характеризують результативність науково-дослідної роботи Буковинської державної медичної академії за 1998 рік. Вказано на недоліки, намічено шляхи їх усунення.

Аналізуючи стан та перспективи проведення наукових досліджень в Буковинській державній медичній академії за 1998 рік, необхідно перш за все звернутися до одного із фундаментальних положень Закону України “Про основи державної політики у сфері науки і науково-технічної діяльності”: “... розвиток науки і техніки є визначальним фактором прогресу суспільства, підвищення добробуту його членів, їх духовного та інтелектуального зростання”. Цілий ряд статей цього закону, що вступив у дію з 1 грудня 1998 року, свідчить про суттєву зміну у відношенні владних структур держави до науки та науковців. Під цим кутом зору ректорат академії аналізує стан справ у науковій діяльності колективу.

Виконання наукових досліджень в кадровому вузі ставиться на один рівень за значенням з викладацькою роботою. Не може бути високо-професійним викладач, який не слідкує за розвитком науки в своїй та суміжних галузях, не працює в бібліотеці, науковій лабораторії, не спілкується з колегами щодо різних питань навчальної та наукової роботи. В той же час слід відмітити, що професорсько-викладацький склад академії неоднорідний: поряд з досвідченими професорами та доцентами опановують освітянську ниву молоді асистенти, аспіранти, магістранти, клінічні ординатори. І тому завжди існує проблема логічного об'єднання всіх в єдиний творчий колектив, де могли би поєднатися різні за метою та кінцевим результатом інтереси.

У 1998 році в академії виконувалось 29 тем науково-дослідних робіт, із яких 8 підлягали завершенню. Всі роботи були обговорені на вченій раді академії, де отримали відповідні оцінки. Позитивне враження від постановки наукових питань, методичного їх вирішення, практичної спрямованості досліджень за достатньо високого теоретичного рівня справили наукові розробки кафедри госпітальної терапії № 1 (зав. – професор М.Ю. Коломоєць) та госпітальної терапії № 2 (зав. – професор В.К. Тащук). На цих кафедрах підібраний молодий, енергійний колектив, опановані сучасні, високоефективні наукові методики, кафедри знайшли оптимальний варіант співпраці з відповідними відділеннями, що і дозволяє отримувати достовірні дані, здійснювати їх впровадження.

У ряді наукових статей та дисертацій вчених цих кафедр показана патогенетична роль вільнорадикального окислення ліпідів у патогенезі захворювань шлунково-кишкового тракту. Тут ведуться пошуки нових ефективних антиоксидантних речовин, зокрема вивчення тіотриазоліну та екстрактів лікарських рослин (ехінацея пурпурова, болиголов, арніка гірська,

дев'ясил високий, перстач прямостоячий), пилку квіткового та інших. Ці ж питання – в центрі уваги наукових пошуків, що проводяться на кафедрах пропедевтичної терапії (зав. – професор О.І.Волошин), медичної хімії (зав. – професор І.Ф.Мешишен) та фармакології (зав. – професор Р.Б.Косуба).

Перспективними були і залишаються наукові розробки з проблем впливу на організм людини екологічно несприятливих чинників навколишнього середовища. Над цими питаннями працюють колективи кафедр дитячих хвороб № 1 (зав. – професор Л.О.Безруков), дитячих хвороб № 2 (зав. – доцент Ю.М.Нечитайло), акушерства та гінекології № 2 (зав. – професор О.В.Кравченко), факультетської хірургії (зав. – д.м.н. І.Ю.Полянський). Отримано результативні дані щодо впливу цілого ряду ксенобіотиків на дитячий організм, його розвиток та структуру захворюваності, на перебіг синдрому взаємного обтяження, клініку перитоніту, гестозів та інше. Ці наукові дослідження дали підстави для розробки практичних рекомендацій і впровадження їх в практику охорони здоров'я.

Продовжуються наукові розробки з використання постійного електричного поля в хірургічній практиці, в тому числі в онкології (зав. – професор О.В.Алексеєнко та зав. – професор Р.В.Сенютович). На кафедрі травматології та ортопедії (зав. – професор І.М.Рубленик) тривають пошуки оптимального лікування множинних переломів кісток новими конструкціями з урахуванням віку хворих.

Достатньо високий науково-теоретичний рівень мають роботи, які виконуються на кафедрах теоретичного спрямування: патологічної фізіології (зав. – професор В.Ф.Мислицький), нормальної фізіології (зав. – д.м.н. О.Л.Кухарчук), анатомії людини (зав. – професор В.М.Круцяк). Тут розробляються питання нейрогуморальної регуляції діяльності органів і систем, ролі гормонів у забезпеченні гомеостатичних функцій та хроноритмів, аналізуються особливості ембріонального розвитку та можливих причин і строків його порушень.

За звітний період науковці академії опублікували 10 монографій, три збірники наукових праць, 5 підручників, 41 навчальний посібник, 3 брошури, 4 методичних рекомендації, 3 інформаційних листки, 379 журнальних статей, 468 тез в збірниках, у тому числі 44 роботи надруковані за кордоном.

Всі ці показники в цілому позитивно характеризують наукову діяльність колективу академії. В той же час ми розраховуємо на більш активну наукову роботу кафедр загальної гігієни (зав. – професор О.М.Савельєв), соціальної гігієни та ООЗ (зав. – професор Ц.В.Ясинський), мікробіології (зав. – професор В.К.Патратій), патологічної анатомії (зав. – професор В.С.Прокопчук), дермато-венерології (зав. – професор М.О.Дудченко) та ін. Ці кафедри мають достатньо високий науковий потенціал викладачів, перспективних молодих науковців, для яких є реальним виконання докторських дисертацій і тому в 1999 році необхідно активізувати відповідну роботу.

Особливим спрямуванням наукової роботи академії є планування, виконання та підготовка до захисту дисертаційних робіт.

У 1998 році заплановано 49 дисертаційних робіт. Наукова комісія провела певну роботу щодо узгодження тем дисертацій з науковою тематикою кафедр, та щоб отримані результати несли в собі теоретичну значущість і практичну цінність.

Особливо прискіпливою була увага до методичного забезпечення виконання робіт. Завдання контролю якості наукових планів покладались на наукову комісію академії. У 1998 році на спільних засіданнях відповідних кафедр, наукових товариств та наукової комісії апробовано 6 докторських (Боднар Б.М., Іфтодій А.Г., Бойчук Т.М., Сорокман Т.В., Нечитайло Ю.М., Власов В.В.) та 19 кандидатських дисертацій. Подано до захисту і затверджено ВАК України 3 докторських (Шаплавський М.В., Пашковський В.М., Боднар Б.М.) і 18 кандидатських дисертацій.

Науковці академії подали 17 заявок на патенти, отримано 10 патентів і 17 позитивних рішень на видачу патентів.

Підсумовуючи результативність наукової діяльності колективу академії за 1998 рік, слід оцінити його в цілому позитивно. Проте не варто залишати поза увагою ряд недоліків, які мали місце і які повинні бути усунутими. На жаль, не всі викладачі в достатній мірі проводять заплановані наукові пошуки, здебільшого ця робота носить другорядний характер. В таких випадках керівник кафедри повинен через вчену раду внести пропозиції щодо перерозподілу педагогічного навантаження на кафедрі.

Ряд наукових тем не передбачають розробок, які мали б покращити показники практичної охорони здоров'я.

Така відірваність впливає на чіткість пропозицій до Республіканського Реєстру нововведень, а з іншого боку принижує роль викладача академії в структурі і діяльності відповідних відділень клінічних баз. Вважаємо за доцільне зменшити кількість наукових тем за рахунок об'єднання колективів кафедр та спрямувати їх на вирішення перспективних теоретичних і клінічних досліджень. Залишається незадовільним наукове творче спілкування з науковцями інших закладів України. В окремих виконаних роботах відсутні економічні обґрунтування отриманих результатів, недостатнє впровадження їх в практику охорони здоров'я. Не завжди здійснюється чіткий проміжний контроль за виконанням планових завдань.

Науковці академії тільки розпочали активно розвивати міжнародні зв'язки. Публікація робіт за кордоном, спільні наукові конференції, стажування в наукових центрах повинні відіграти позитивну роль у розвитку вітчизняної науки.

Найголовніше: науку виконують особистості. В академії нині працює багато молодих докторантів, аспірантів, магістрантів та клінічних ординаторів, які сповнені бажання і мають можливість ефективно використати набуті знання та досвід старшого покоління для успішного розвитку наукового потенціалу академії.

ACADEMY'S SCIENTIFIC RESEARCHES: ACHIEVEMENTS AND PERSPECTIVES

V.P.Pishak, H.I.Kokoshuk

Abstract. Some figures concerning the effectiveness of research work of Bukovinian State Medical Academy during 1998 are adduced. Shortcomings are pointed out and ways of their elimination are outlined.

Key words : science, dissertations, plans.

Bukovinian State Medical Academy (Chernivtsi)